

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, ...
C

Osnutek

UREDBA KOMISIJE (EU) št. .../...

z dne [...]

o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 1702/2003 o določitvi izvedbenih določb za certificiranje zrakoplovov in sorodnih proizvodov, delov in naprav glede plovnosti in okoljske ustreznosti ter potrjevanje projektivnih in proizvodnih organizacij

(Besedilo velja za EGP)

Osnutek

UREDBA KOMISIJE (EU) št. .../...

z dne [...]

o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 1702/2003 o določitvi izvedbenih določb za certificiranje zrakoplovov in sorodnih proizvodov, delov in naprav glede plovnosti in okoljske ustreznosti ter potrjevanje projektivnih in proizvodnih organizacij

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 100(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. februarja 2008 o skupnih predpisih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Evropske agencije za varnost v letalstvu in razveljavitvi Direktive Sveta 91/670/EGS, Uredbe (ES) št. 1592/2002 in Direktive 2004/36/ES¹ (v nadaljnjem besedilu: osnovna uredba), in zlasti člena 5(5) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Z nadomestitvijo Uredbe (ES) št. 1592/2002 z Uredbo(ES) št. 216/2008 je bil člen 5, ki obravnava plovnost, razširjen zaradi vključitve elementov ocene operativne ustreznosti v izvedbena pravila za certifikacijo tipa.
- (2) Evropska agencija za varnost v letalstvu (v nadaljnjem besedilu: agencija) meni, da je treba predlagati spremembe Uredbe Komisije (ES) št. 1702/2003, da se ji omogoči odobritev podatkov o operativni ustreznosti v okviru postopka certifikacije tipa.
- (3) Ukrepi, predvideni s to uredbo, temeljijo na mnenju, ki ga je agencija izdala² v skladu s členom 17(2)(b) in členom 19(1) Uredbe (ES) št. 216/2008.
- (4) Ukrepi, predvideni s to uredbo, so v skladu z mnenjem³ odbora Evropske agencije za varnost v letalstvu, ustanovljenega na podlagi člena 65(3) Uredbe (ES) št. 216/2008.
- (5) Uredbo Komisije (ES) št. 1702/2003 je zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Uredba (ES) št. 1702/2003 se spremeni:

1. V členu 1(2) se doda naslednja točka (i):
„(i) „operater Evropske unije“ pomeni operaterja, ki ima glavno poslovno enoto v državi članici.“.
2. Doda se naslednji člen 2f:

---

¹ UL L 79, 19.3.2008, str.1.

² Mnenje 06/2008.

³ (Bo še objavljeno).

„Člen 2f

Podatki o operativni ustreznosti

1. Nosilec certifikata tipa za zrakoplov, izdanega pred začetkom veljavnosti te uredbe, ki namerava operaterju Evropske unije dobaviti nov zrakoplov ob začetku veljavnosti te uredbe ali po njej, pridobi odobritev v skladu z delom 21A.21(e), razen za minimalni program za usposabljanje osebja, ki ima rating za potrjevanje vzdrževanja, in za izvirne podatke za potrditev zrakoplova kot podlage za objektivno potrditev ustreznosti simulatorja(ev). Odobritev je treba pridobiti v dveh letih po začetku veljavnosti te uredbe ali preden začne operater Evropske unije uporabljati zrakoplov, pri čemer se upošteva poznejši datum. Podatki o operativni ustreznosti se lahko omejijo na dobavljeni model.
  2. Prošilec za certifikat tipa za zrakoplov, za katerega je bila vloga predložena pred začetkom veljavnosti te uredbe in za katerega se certifikat tipa ne izda pred začetkom veljavnosti te uredbe, pridobi odobritev v skladu z delom 21A.21(e), razen za minimalni program za usposabljanje osebja, ki ima rating za potrjevanje vzdrževanja, in za izvirne podatke za potrditev zrakoplova kot podlage za objektivno potrditev ustreznosti simulatorja(ev). Odobritev je treba pridobiti v dveh letih po začetku veljavnosti te uredbe ali preden začne operater Evropske unije uporabljati zrakoplov, pri čemer se upošteva poznejši datum. Agencija brez dodatnega preverjanja sprejme ugotovitve v zvezi s skladnostjo, ki jih sprejmejo organi med postopki Odbora za operativno vrednotenje, izvedenimi v pristojnosti Združenih letalskih organov (JAA) ali agencije pred začetkom veljavnosti te uredbe.
  3. Za poročila Odbora za operativno vrednotenje, ki so bila izdana v skladu s postopki Združenih letalskih organov, ali za tista, ki jih je agencija izdala pred začetkom veljavnosti te uredbe, se šteje, da pomenijo podatke o operativni ustreznosti, odobrene v skladu z delom 21A.21(e), in da so bila vključena v ustrezni certifikat tipa. Podatki so jasno opredeljeni kot obvezni podatki ali priporočeni podatki v skladu z veljavnimi certifikacijskimi specifikacijami, ki jih izda agencija.
  4. Nosilci certifikata tipa, ki vključuje podatke o operativni ustreznosti, pridobijo odobritev razširitve obsega svojega potrdila projektivne organizacije oziroma drugih postopkov za odobritev projektivne organizacije, da se vključijo vidiki operativne ustreznosti, v dveh letih po začetku veljavnosti te uredbe.“
3. Priloga (del 21) k Uredbi Komisije (ES) št. 1702/2003 se spremeni v skladu s Prilogo k tej uredbi.

Člen 2

Začetek veljavnosti

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Z odstopanjem od točke 1 spremembe poddelov D in E dela 21 ne bodo obvezne za prosilce za odobritev spremembe certifikata tipa in prosilce za dodatni certifikat tipa tri leta po začetku veljavnosti te uredbe.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, XXXX.

Za Komisijo
[...]
Predsednik

PRILOGA

Priloga (del 21) k Uredbi Komisije (ES) št. 1702/2003 se spremeni:

1. v točki 21A.14(b) se točka 4 nadomesti z naslednjim besedilom:
  - ‘4. motor ali propeler s certifikatom tipa v skladu z veljavnimi certifikacijskimi specifikacijami za jadralna letala s pogonom; ali‘;
2. v točki 21A.15 se doda naslednja točka (d):

„(d) Vloga za certifikat tipa ali certifikat tipa z omejitvami za zrakoplov vključuje oziroma se dopolni po prvotni predložitvi, da vključuje vlogo za odobritev podatkov o operativni ustreznosti, ki jih sestavljajo, kot je ustrezno:

  1. minimalni program usposabljanja za pridobitev ratinga za pilote, vključno z določitvijo ratinga za tip;
  2. opredelitev obsega izvornih podatkov za potrditev zrakoplova kot podlage za objektivno potrditev ustreznosti simulatorja(ev) za usposabljanje pilotov za pridobitev ratinga za tip ali začasnih podatkov kot podlage za njihovo začasno potrditev ustreznosti;
  3. minimalni program za usposabljanje osebja, ki ima rating za potrjevanje vzdrževanja, vključno z določitvijo ratinga za tip;
  4. določitev tipa ali različice za kabinsko osebje in podatkov, značilnih za tip, za usposabljanje kabinskega osebja;
  5. glavni seznam minimalne opreme in
  6. drugi elementi operativne ustreznosti za tip.“
3. točka 21A.16 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.16A Certifikacijske specifikacije

V skladu s členom 19 osnovne uredbe agencija izda certifikacijske specifikacije, vključno s certifikacijskimi specifikacijami za podatke o operativni ustreznosti, kot standardno sredstvo za prikaz skladnosti proizvodov, delov in naprav z ustreznimi bistvenimi zahtevami prilog I, III in IV k osnovni uredbi. Take specifikacije so dovolj podrobne in specifične, da prosilcem predstavijo pogoje za izdajo, spremembo ali dopolnitev certifikatov.“;
4. točka 21A.16B se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.16B Posebni pogoji

(a) Agencija za proizvod predpiše posebne podrobne tehnične specifikacije, tako imenovane posebne pogoje, če zadevne certifikacijske specifikacije ne vsebujejo primernih ali ustreznih varnostnih standardov za proizvod, ker:

  1. ima proizvod nove ali neobičajne lastnosti v zvezi s konstrukcijsko prakso, na kateri temeljijo veljavne certifikacijske specifikacije; ali
  2. je nameravana raba proizvoda nekonvencionalna; ali
  3. so izkušnje z drugimi podobnimi proizvodi v uporabi ali proizvodi, ki imajo podobne konstrukcijske lastnosti, pokazale, da bi lahko nastopile nevarne okoliščine.

- (b) Posebni pogoji vključujejo take varnostne standarde, kakor jih agencija šteje za potrebne za uvedbo ravni varnosti, enakovredne tisti iz veljavnih certifikacijskih specifikacij.“;

5. točka 21A.17 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.17A Osnova za izdajo certifikata tipa

- (a) Osnovo za izdajo certifikata tipa, ki jo je treba objaviti za izdajo certifikata tipa ali certifikata tipa z omejitvami, sestavljajo:
  - 1. veljavne certifikacijske specifikacije, ki jih določi agencija in veljajo na dan predložitve vloge za certifikat, razen če:
    - (i) agencija ne določi drugače; ali
    - (ii) se prosilec ne odloči za izpolnjevanje pozneje veljavnih sprememb ali to ni zahtevano v odstavkih (c) in (d);
  - 2. vsi posebni pogoji, predpisani v skladu z 21A.16B(a).
- (b) Vloga za certifikat tipa za velika letala in velike rotoplane velja pet let, vloga za vse druge certifikate tipa pa tri leta, razen če prosilec ob predložitvi vloge ne dokaže, da je za njegov proizvod potrebno daljše obdobje za projektiranje, razvoj in testiranje ter agencija ne odobri daljšega obdobja.
- (c) Če certifikat tipa ni bil izdan ali je jasno, da ne bo izdan v roku iz odstavka (b), lahko prosilec:
  - 1. predloži novo vlogo za certifikat tipa in upošteva vse določbe iz odstavka (a), ki veljajo za prvotno vlogo; ali
  - 2. zaprosi za podaljšanje prvotne vloge in upošteva veljavne certifikacijske specifikacije, ki so veljale na datum, ki ga izbere prosilec, ki pa ni pred datumom izdaje certifikata tipa, s časovno omejitvijo, določeno v skladu z odstavkom (b) za prvotno vlogo.
- (d) Če se prosilec odloči, da bo upošteval spremembo certifikacijskih specifikacij, ki začne veljati po predložitvi vloge za certifikat tipa, mora upoštevati tudi vse druge spremembe, ki jih agencija šteje za neposredno povezane.“;

6. doda se naslednja točka 21A.17B:

„21A.17B Osnova za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti

- (a) Agencija obvesti prosilca o osnovi za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti. Sestavljajo jo:
  - 1. veljavne certifikacijske specifikacije za podatke o operativni ustreznosti, izdane v skladu z 21A.16A, ki veljajo ob predložitvi vloge ali ob njeni dopolnitvi, razen če:
    - (i) agencija ne sprejme drugih sredstev za prikaz skladnosti z ustreznimi bistvenimi zahtevami prilog I, III in IV k osnovni uredbi; ali
    - (ii) če se prosilec ne odloči za izpolnjevanje pozneje veljavnih sprememb.
  - 2. vsi posebni pogoji, določeni v skladu z 21A.16B(a).

- (b) Če se prosilec odloči, da bo upošteval spremembe certifikacijskih specifikacij, ki začnejo veljati po predložitvi vloge za certifikat tipa, mora upoštevati tudi vse druge spremembe, ki jih agencija šteje za neposredno povezane.“;

7. točka 21A.20 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.20 Skladnost z osnovo za certifikacijo tipa, osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti in zahtevami glede varstva okolja

- (a) Prosilec za certifikat tipa ali certifikat tipa z omejitvami dokaže skladnost z veljavno osnovo za certifikacijo tipa, veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti in zahtevami glede varstva okolja ter agenciji predstavi načine, s katerimi je bila ta skladnost prikazana.
- (b) Prosilec da izjavo, da je dokazal skladnost z veljavno osnovo za certifikacijo tipa, veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti in zahtevami glede varstva okolja.
- (c) Če ima prosilec ustrezno potrdilo projektivne organizacije, se izjava iz odstavka (b) da v skladu z določbami poddela J.“;

8. v točki 21A.21 se točka (b) in točka (c)1 nadomestita z naslednjim besedilom, dodata pa se še točki (e) in (f):

„(b) predloži izjavo iz 21A.20(b);

(c) je dokazano, da:

1. proizvod, ki naj bi se certificiral, ustreza veljavni osnovi za certifikacijo tipa in izpolnjuje zahteve glede varstva okolja, določene v skladu z 21A.17 in 21A.18;

(e) Pri certifikatu tipa za zrakoplov se dokaže, da podatki o operativni ustreznosti izpolnjujejo zahteve iz veljavne osnove za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti, določene v skladu z 21A.17B.

(f) Z odstopanjem od točke (e) se certifikat tipa za zrakoplov lahko izda, preden se dokaže skladnost z veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti. V tem primeru mora prosilec za zagotovitev veljavnosti certifikata tipa dokazati skladnost z osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti, preden mora organizacija za usposabljanje ali operater Evropske unije uporabiti navedene podatke. Z odstopanjem od 21A.20 se v izjavi iz točke (b) navede datum, do katerega se bo dokazala skladnost.“;

9. točka 21A.23 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.23 Izdaja certifikata tipa z omejitvami

(a) Za zrakoplov, ki ni v skladu z določbami iz 21A.21(c), lahko agencija prosilcu izda certifikat tipa z omejitvami, potem ko:

1. se ta uskladi z ustrezno osnovo za certifikacijo tipa z omejitvami, ki jo določi agencija in zagotavlja ustrezno varnost glede na nameravano uporabo zrakoplova, ter z veljavnimi zahtevami glede varstva okolja;
2. ta izrecno izjavi, da je pripravljen ravnati v skladu z 21A.44;
3. se pri certifikatu tipa z omejitvami za zrakoplov dokaže, da podatki o operativni ustreznosti izpolnjujejo zahteve iz veljavne osnove za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti, določene v skladu z 21A.17B.

- (b) Z odstopanjem od točke (a)(3) prosilec lahko da izjavo, da bo skladnost z veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti prikazana po izdaji certifikata tipa z omejitvami, vendar preden mora organizacija za usposabljanje ali operater Evropske unije uporabiti podatke o operativni ustreznosti.
- (c) Za motor ali propeler, vgrajen v zrakoplov, ali za oba:
1. mora biti izdan ali opredeljen certifikat tipa v skladu s to uredbo; ali
  2. je bilo dokazano, da sta v skladu s certifikacijskimi specifikacijami, potrebnimi za zagotovitev varnega letenja zrakoplova.“;
10. v točki 21A.31(a) se točka 3 nadomesti z naslednjim besedilom:
- ‘3. potrjen oddelek v navodilih za stalno plovnost o omejitvah glede plovnosti, kakor ga opredeljujejo veljavne certifikacijske specifikacije; in“;
11. v točki 21A.33 se točka (a) nadomesti z naslednjim besedilom:
- „(a) Prosilec izvede vse preglede in testiranja, potrebna za dokazovanje skladnosti z veljavno osnovo za certifikacijo tipa, veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti in zahtevami glede varstva okolja.“;
12. točka 21A.41 se nadomesti z naslednjim besedilom:
- „21A.41 Certifikat tipa**
- Za certifikat tipa in certifikat tipa z omejitvami se šteje, da vključujeta projekt tipa, obratovalne omejitve, listo podatkov certifikata tipa za plovnost in emisije, veljavno osnovo za certifikacijo tipa in zahteve glede varstva okolja, s katerimi agencija beleži skladnost, ter vse druge pogoje ali omejitve, predpisane za proizvod v veljavnih certifikacijskih specifikacijah in zahtevah glede varstva okolja. Certifikat tipa in certifikat tipa z omejitvami za zrakoplove poleg tega vključujeta tudi veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti, podatke o operativni ustreznosti in listo podatkov certifikata tipa za hrup. Lista podatkov certifikata tipa za motor vključuje zapis o skladnosti glede emisij.“
13. v točki 21A.44 se točka (a) nadomesti z naslednjim besedilom:
- „(a) sprejeti vse obveznosti, določene v 21A.3, 21A.3B, 21A.4, 21A.55, 21A.57, 21A.61 in 21A.62 in v ta namen še naprej izpolnjevati zahteve za upravičenost po 21A.14; ter“;
14. točka 21A.55 se nadomesti z naslednjim besedilom:
- „21A.55 Vodenje evidenc**
- Vse pomembne projektne informacije, načrte in poročila o testiranjih, vključno z dokumentacijo o pregledih za testiran proizvod, hrani nosilec certifikata tipa ali certifikata tipa z omejitvami tako, da so na voljo agenciji in da je mogoče zagotoviti informacije, potrebne za zagotavljanje stalne plovnosti in stalne operativne ustreznosti in skladnosti z veljavnimi zahtevami glede varstva okolja za proizvod.“;
15. točka 21A.57 se nadomesti z naslednjim besedilom:
- „21A.57 Priročniki**
- Nosilec certifikata tipa ali certifikata tipa z omejitvami pripravi, vzdržuje in posodablja izvornike vseh priročnikov, ki se zahtevajo v skladu z veljavno osnovo za certifikacijo tipa,

veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti in zahtevami glede varstva okolja za proizvod, ter agenciji na zahtevo predloži njihove kopije.“;

16. doda se naslednja točka 21A.62:

„21A.62 Razpoložljivost podatkov o operativni ustreznosti

Nosilec certifikata tipa ali certifikata tipa z omejitvami da na voljo:

- (a) najmanj en sklop popolnih podatkov o operativni ustreznosti, pripravljen v skladu z veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni skladnosti, vsem znanim operaterjem zrakoplovov iz Evropske unije, preden mora organizacija za usposabljanje ali operater Evropske unije uporabiti podatke o operativni ustreznosti;
- (b) vsako spremembo podatkov o operativni ustreznosti vsem znanim operaterjem zrakoplova iz Evropske unije in
- (c) na zahtevo ustrezne podatke iz (a) in (b):
  - 1. pristojnemu organu, odgovornemu za preverjanje skladnosti z enim ali več elementi navedenega sklopa podatkov o operativni ustreznosti; in
  - 2. vsem osebam, ki morajo upoštevati en ali več elementov navedenega sklopa podatkov o operativni ustreznosti.“;

17. točka 21A.90 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.90 Področje uporabe

Ta poddel določa postopek za odobritev sprememb certifikatov tipa ter pravice in obveznosti prosilcev za te odobritve in njihovih nosilcev. V tem poddelu sklicevanja na certifikate tipa vključujejo certifikat tipa in certifikat tipa z omejitvami.“

18. točka 21A.91 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.91 Razvrstitev sprememb certifikata tipa

Spremembe certifikata tipa so razvrščene na male in velike. Mala sprememba je sprememba, ki nima znatnega učinka na maso, ravnotežje, trdnost strukture, zanesljivost, obratovalne značilnosti, hrup, izpust goriva, izpušne emisije, podatke o operativni ustreznosti ali druge značilnosti, ki vplivajo na plovnost proizvoda. Brez poseganja v 21A.19 so po tem poddelu vse druge spremembe velike spremembe. Velike in male spremembe morajo biti ustrezno odobrene v skladu z 21A.95 ali 21A.97 in ustrezno označene.“;

19. točka 21A.92 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.92 Upravičenost

- (a) Samo nosilec certifikata tipa lahko zaprosi za odobritev velike spremembe certifikata tipa po tem poddelu, vsi drugi prosilci za veliko spremembo certifikata tipa pa morajo zanj zaprositi po poddelu E.
- (b) Katera koli fizična ali pravna oseba lahko zaprosi za odobritev male spremembe certifikata tipa po tem poddelu.“

20. točka 21A.93 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.93 Vloga

Vloga za odobritev spremembe certifikata tipa se predloži v obliki in na način, ki ju določi agencija, ter vključuje:

- (a) opis spremembe, ki opredeljuje:
  - 1. vse dele certifikata tipa in potrjene priročnike, na katere vpliva sprememba; ter
  - 2. certifikacijske specifikacije in zahteve glede varstva okolja, ki jih v skladu z 21A.101 upošteva projektirana sprememba;
- (b) opredelitev katerih koli preiskav, ki so potrebne za dokazovanje skladnosti spremenjenega proizvoda z veljavnimi certifikacijskimi specifikacijami in zahtevami glede varstva okolja.
- (c) Če sprememba vpliva na podatke o operativni ustreznosti, vloga vključuje potrebne spremembe podatkov o operativni ustreznosti ali se dopolni z njimi po prvotni predložitvi.“;

21. točka 21A.95 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.95 Male spremembe

Male spremembe certifikata tipa razvrsti in odobri:

- (a) agencija; ali
- (b) katera koli ustrezno potrjena projektivna organizacija po postopku, dogovorjenem z agencijo.“;

22. točka 21A.97 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.97 Velike spremembe

(a) Prosilec za odobritev velike spremembe:

- 1. agenciji predloži dokazne podatke z vsemi potrebnimi opisnimi podatki za vključitev v projekt tipa;
- 2. dokaže, da spremenjeni proizvod izpolnjuje veljavne certifikacijske specifikacije, vključno z ustreznimi specifikacijami za podatke o operativni ustreznosti, in zahteve glede varstva okolja, kakor je določeno v 21A.101;
- 3. da izjavo, da je dokazal skladnost z veljavno osnovo za certifikacijo tipa oziroma osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti ter zahtevami glede varstva okolja in da bo agenciji predložil osnovo, na kateri temelji ta izjava;
- 4. da izjavo iz pododstavka (a)(3) v skladu z določbami iz poddela J, če ima ustrezno potrdilo projektivne organizacije in
- 5. se ravna po 21A.33 in po potrebi po 21A.35.

(b) Odobritev velike spremembe certifikata projekta tipa je omejena na tisto(-e) specifično(-e) konfiguracijo(-e) v projektu tipa, ki je(so) spremenjena(-e).“;

22. točka 21A.101 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.101 Določitev veljavnih certifikacijskih specifikacij in zahtev glede varstva okolja

- (a) Prosilec za spremembo certifikata tipa dokaže, da je spremenjeni proizvod v skladu s certifikacijskimi specifikacijami, ki se uporabljajo za spremenjeni proizvod in ki veljajo na dan predložitve vloge za spremembo, in z veljavnimi zahtevami glede varstva okolja iz 21A.18.

- (b) Z odstopanjem od odstavka (a) lahko prosilec dokaže, da je spremenjeni proizvod v skladu s predhodno spremembo certifikacijskih specifikacij iz odstavka (a) in katero koli drugo certifikacijsko specifikacijo, ki jo agencija šteje za neposredno povezano. Vendar predhodno spremenjene certifikacijske specifikacije ne morejo biti predhodne ustreznim certifikacijskim specifikacijam, na katere se certifikat tipa sklicuje. Prosilec lahko dokazuje skladnost s predhodno spremembo certifikacijskih specifikacij za kar koli od naslednjega:
1. spremembo, ki je agencija ne šteje za pomembno. Pri odločanju o tem, ali je neka sprememba pomembna, agencija upošteva spremembo ob upoštevanju vseh prejšnjih pomembnih sprememb projekta in povezanih revizij veljavnih certifikacijskih specifikacij, vključenih v certifikat tipa za proizvod. Spremembe, ki izpolnjujejo eno od naslednjih meril, se samodejno štejejo za pomembne:
    - (i) splošna konfiguracija ali načela konstruiranja niso ohranjena,
    - (ii) podmene, uporabljene za certifikacijo proizvoda, ki naj bi se spremenil, niso več veljavne;
  2. vsako področje, sistem, del ali napravo, za katere agencija šteje, da sprememba nanje ne vpliva;
  3. vsako področje, sistem, del ali naprava, na katere vpliva sprememba, za katere agencija šteje, da njihova skladnost s certifikacijskimi specifikacijami iz odstavka (a) ne bi pomembno prispevala k ravni varnosti spremenjenega proizvoda ali ne bi bila smiselna.
- (c) Prosilec za spremembo na zrakoplovu (razen na rotoplanu) z največjo maso 2 722 kg (6 000 lbs) ali manj ali na neturbinskem rotoplanu z največjo maso 1 361 kg (3 000 lbs) ali manj lahko prikaže, da je spremenjeni proizvod v skladu z osnovo za certifikacijo tipa, na katero se certifikat tipa sklicuje. Če pa agencija meni, da je sprememba na nekem področju pomembna, lahko določi skladnost s spremembo osnove za certifikacijo tipa, na katero se certifikat tipa sklicuje in ki je veljavna na dan predložitve vloge, ter katero koli certifikacijsko specifikacijo, ki jo agencija šteje za neposredno povezano, razen če agencija ne meni, da skladnost z navedeno spremembo ali certifikacijsko specifikacijo ne bi pomembno prispevala k ravni varnosti spremenjenega proizvoda ali ne bi bila smiselna.
- (d) Če agencija meni, da certifikacijske specifikacije, ki veljajo na dan predložitve vloge za spremembo, ne zagotavljajo ustreznih standardov v zvezi s predlagano spremembo, mora prosilec izpolniti tudi vse posebne pogoje ter spremembe teh posebnih pogojev, predpisane v skladu z določbami iz 21A.16B, da zagotovi raven varnosti, ki je enakovredna ravni iz certifikacijskih specifikacij, ki veljajo na dan predložitve vloge za spremembo.
- (e) Vloga za spremembo certifikata tipa za velika letala in velike rotoplane velja pet let, vloga za spremembo katerega koli drugega certifikata tipa pa velja tri leta. Če sprememba ni bila odobrena ali če je jasno, da ne bo odobrena v roku iz tega pododstavka, lahko prosilec:
1. predloži novo vlogo za spremembo certifikata tipa in upošteva vse določbe iz odstavka (a), ki veljajo za prvotno vlogo za spremembo; ali
  2. zaprosi za podaljšanje prvotne vloge in upošteva določbe iz odstavka (a) za veljaven datum vloge, ki ga izbere prosilec, ta pa ne sme biti pred datumom

odobritve spremembe, določenem v roku iz tega pododstavka za prvotno vlogo za spremembo.

- (f) Če vloga za spremembo certifikata tipa za zrakoplov vključuje spremembe podatkov o operativni ustreznosti ali se dopolni z njimi po prvotni predložitvi, se osnova za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti določi v skladu z zgoraj navedenimi točkami od (a) do (d).“;

23. točka 21A.103 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.103 Izdaja potrdila

- (a) Prosilec ima pravico, da mu agencija odobri veliko spremembo certifikata tipa, potem ko:

1. predloži izjavo iz 21A.97(a)(3) in
2. je dokazano, da:
  - (i) spremenjeni proizvod izpolnjuje veljavne certifikacijske specifikacije in zahteve glede varstva okolja, kakor je določeno v 21A.101;
  - (ii) se vse neizpolnjene določbe o plovnosti izravnavajo z dejavniki, ki zagotavljajo enakovredno raven varnosti; in
  - (iii) proizvod zaradi nobene značilnosti ali lastnosti ni nevaren za uporabe, za katere se zahteva izdaja potrdila.
3. Pri spremembi, ki vpliva na podatke o operativni ustreznosti, se dokaže, da so potrebne spremembe podatkov o operativni ustreznosti v skladu z veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti, določeno v skladu z 21A.101(f).
4. Z odstopanjem od točke 3 se velika sprememba certifikata tipa za zrakoplov lahko odobri, preden se dokaže skladnost z veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni skladnosti. V tem primeru mora prosilec za veljavnost odobritve dokazati skladnost z osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti, preden mora organizacija za usposabljanje ali operater Evropske unije uporabiti navedene podatke. Z odstopanjem od 21A.97 se v izjavi iz točke 1 navede datum, do katerega se bo dokazala skladnost.

- (b) Mala sprememba certifikata tipa se odobri samo v skladu z 21A.95, če se dokaže, da spremenjeni proizvod izpolnjuje veljavne certifikacijske specifikacije, kakor je določeno v 21A.101.“;

24. točka 21A.105 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.105 Vodenje evidenc

Prosilec za vsako spremembo hrani vse pomembne projektne informacije, načrte in poročila o testiranjih, vključno z dokumentacijo o pregledih za testirani spremenjeni proizvod, tako da so na voljo agenciji in da je mogoče zagotoviti informacije, potrebne za zagotavljanje stalne plovnosti, stalne veljavnosti podatkov o operativni ustreznosti in skladnosti z veljavnimi zahtevami glede varstva okolja za spremenjeni proizvod.“;

25. v točki 21A.107 se točka (a) nadomesti z naslednjim besedilom:

- (a) Nosilec potrdila male spremembe certifikata tipa zagotovi najmanj en sklop povezanih različic, če obstajajo, v navodilih za stalno plovnost proizvoda, na katerem se izvede mala sprememba, pripravljenih v skladu z veljavno osnovo za certifikacijo

tipa, vsem znanim lastnikom enega ali več zrakoplovov, motorjev ali propelerjev z izvedeno malo spremembo ob njihovi dobavi ali ob izdaji prvega spričevala o plovnosti zadevnega zrakoplova, kar koli je pozneje, in nato na zahtevo dajo navedene različice navodil na voljo kateri koli drugi osebi, od katere se zahteva izpolnjevanje katere koli določbe iz navedenih navodilih.“;

26. doda se naslednja točka 21A.108:

„21A.108 Razpoložljivost podatkov o operativni ustreznosti

Pri spremembi, ki vpliva na podatke o operativni ustreznosti, nosilec potrdila o mali spremembi da na voljo:

- (a) najmanj en sklop podatkov o operativni ustreznosti, pripravljen v skladu z veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti, vsem znanim operaterjem spremenjenih zrakoplovov iz Evropske unije, preden mora organizacija za usposabljanje ali operater Evropske unije uporabiti podatke o operativni ustreznosti;
- (b) vsako nadaljnjo spremembo zadevnih podatkov o operativni ustreznosti vsem znanim operaterjem spremenjenih zrakoplovov iz Evropske unije in
- (c) na zahtevo ustrezne dele sprememb iz zgoraj navedenih točk (a) in (b):
  - 1. pristojnemu organu, odgovornemu za preverjanje skladnosti z enim ali več elementi zadevnih podatkov o operativni ustreznosti; in
  - 2. vsem osebam, ki morajo upoštevati en ali več elementov navedenega sklopa podatkov o operativni ustreznosti.“;

27. točka 21A.109 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.109 Obveznosti in oznake EPA

Nosilec potrdila male spremembe certifikata tipa:

- (a) prevzame obveznosti iz 21A.4, 21A.105, 21A.107 in 21A.108 ter
- (b) opredeli oznake, vključno s črkami EPA (v nadaljnjem besedilu: evropska odobritev delov), v skladu z 21A.804(a).“;

28. točka 21A.111 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.111 Področje uporabe

V tem poddelu so določeni postopek za odobritev velikih sprememb certifikata tipa v skladu s postopki za dodatne certifikate tipa ter pravice in obveznosti prosilcev za navedene odobritve in njihovih nosilcev.“;

29. v točki 21A.113 se točka (b) nadomesti z naslednjim besedilom:

„(b) Vloga za dodatni certifikat tipa vključuje opise, opredelitve in spremembe podatkov o operativni ustreznosti iz 21A.93. Poleg tega mora taka vloga vključevati dokazilo o ustreznosti informacij, na katerih temeljijo navedene opredelitve, bodisi na podlagi virov prosilca bodisi po dogovoru z nosilcem certifikata tipa.“;

30. v točki 21A.118A se točka (a)1 nadomesti z naslednjim besedilom:

‘1. določene v 21A.3, 21A.3B, 21A.4, 21A.105, 21A.119, 21A.120A in 21A.120B;“;

31. točka 21A.119 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.119 Priročniki

Nosilec dodatnega certifikat tipa pripravi, vzdržuje in posodablja izvornike različic v priročnikih, ki se zahtevajo v skladu z veljavno osnovo za certifikacijo tipa, veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti in zahtevami glede varstva okolja za proizvod, potrebne za vključitev sprememb, uvedenih z dodatnim certifikatom tipa, ter agenciji na zahtevo predloži kopije teh priročnikov.“;

32. naslov točke 21A.120 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.120A Navodila za stalno plovnost“;

33. doda se naslednja točka 21A.120B:

„21A.120B Razpoložljivost podatkov o operativni ustreznosti

Pri spremembi, ki vpliva na podatke o operativni ustreznosti, nosilec dodatnega certifikata tipa da na voljo:

- (a) najmanj en sklop sprememb podatkov o operativni ustreznosti, pripravljen v skladu z veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti, vsem znanim operaterjem spremenjenih zrakoplovov iz Evropske unije, preden mora organizacija za usposabljanje ali operater Evropske unije uporabiti podatke o operativni ustreznosti;
- (b) vsako nadaljnjo spremembo zadevnih podatkov o operativni ustreznosti vsem znanim operaterjem spremenjenih zrakoplovov iz Evropske unije in
- (c) na zahtevo ustrezne dele sprememb iz zgoraj navedenih točk (a) in (b):
  1. pristojnemu organu, odgovornemu za preverjanje skladnosti z enim ali več elementi zadevnih podatkov o operativni ustreznosti; in
  2. vsem osebam, ki morajo upoštevati en ali več elementov navedenega sklopa podatkov o operativni ustreznosti.“;

34. v točki 21A.239 se točka (a)1 nadomesti z naslednjim besedilom:

- ‘1. da zagotovi, da so projekti za proizvode, dele in naprave ali spremembe teh projektov v skladu z veljavno osnovo za certifikacijo tipa, veljavno osnovo za certifikacijo podatkov o operativni ustreznosti in zahtevami glede varstva okolja; in“;

35. v točki 21A.245 se točki (a) in (b) nadomestita z naslednjim besedilom:

- „(a) v vseh tehničnih oddelkih zaposluje dovolj ljudi z zadostnimi kvalifikacijami in da so bili ustrezno pooblaščen za izpolnjevanje njim dodeljenih obveznosti ter da to skupaj s prostori, infrastrukturo in opremo zaposlenim omogoča doseganje ciljev v zvezi s plovnostjo, operativno ustreznostjo in varstvom okolja za proizvod;
- (b) med oddelki in na oddelkih poteka polno in učinkovito usklajevanje v zvezi s plovnostjo, operativno ustreznostjo in varstvom okolja.“;

36. točka 21A.247 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.247 Spremembe v sistemu zagotavljanja projektov

Po izdaji potrdila projektivne organizacije mora agencija odobriti vsako spremembo sistema zagotavljanja projektov, ki je pomembna za dokazovanje skladnosti ali za plovnost, operativno ustreznost in varstvo okolja v zvezi s proizvodom. Pisno vlogo za odobritev je treba predložiti agenciji, projektivna organizacija pa ji mora s predložitvijo predlaganih sprememb priročnika pred izvedbo spremembe dokazati, da bo tudi po izvedbi spremembe izpolnjevala zahteve iz tega poddela.“;

37. točka 21A.251 se nadomesti z naslednjim besedilom:

„21A.251 Pogoji odobritve

Pogoji odobritve opredeljujejo vrste projektiranja, kategorije proizvodov, delov in naprav, za katere ima projektivna organizacija odobritev, ter funkcije in obveznosti, za izvajanje katerih ima organizacija odobritev v zvezi s plovnostjo, operativno ustreznostjo ter značilnostmi hrupa, izpusta goriva in izpušnih emisij proizvodov. Pri odobritvi projektivne organizacije, ki vključuje certifikat tipa ali dovoljenje ETSO za pomožno pogonsko enoto (PPE), pogoji odobritve poleg tega vsebujejo še seznam proizvodov ali PPE. Navedeni pogoji se izdajo kot del odobritve projektivne organizacije.“;

38. v točki 21A.263 se točka (c) nadomesti z naslednjim besedilom:

„(c) Nosilec potrdila projektivne organizacije ima v okviru pogojev odobritve in po primernih postopkih sistema za zagotavljanje projektov pravico:

1. razvrščati spremembe certifikatov tipa in popravil med velike in male;
2. odobriti male spremembe certifikata tipa in mala popravila;“;

39. doda se naslednja točka 21B.70:

„21B.70 Odobritev sprememb certifikatov tipa

Odobritev sprememb podatkov o operativni ustreznosti se vključi v odobritev spremembe certifikata tipa. Vendar agencija za upravljanje sprememb podatkov o operativni ustreznosti uporablja posebno razvrstitev in poseben postopek odobritve.“.